

У зв'язку з кардинальною зміною характеру трудової діяльності людини – повсюдним переходом від фізичної праці до переважно розумовому – у ергономіки з'явилися нові пріоритети: когнітивні процеси, освіта всіх ланок, управління персоналом тощо.

В Україні є нормативна база та соціальні передумови для розвитку і поширення ергономічної освіти.

Світовий досвід говорить про необхідність ергономічної підготовки майбутніх учителів технологій. Ергономічна підготовка майбутніх учителів технології є новим об'єктом і предметом дослідження в педагогіці.

Викладені вище результати дослідження є першим етапом процесу ергономічної підготовки майбутніх учителів технології в професійній діяльності. Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку методики та педагогічної технології навчання студентів технологіко-педагогічних факультетів саморегуляції навчально-пізнавальної діяльності для подальшого використання ними ергономіки в своїй професійно-педагогічній діяльності.

Література

1. Алексеев Н.Г. Методологические принципы проектирования образовательных систем / Н.Г. Алексеев // Проектирование в образовании: проблемы, поиски, решения. М. : Институт педагогических инноваций РАО, 1994. – С. 20-23.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія: теорія. / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 532 с.
3. Борисова Т.М. Проблеми та перспективи формування ергономічних знань у студентів технологічних факультетів педвузів / Т.М. Борисова // Інноваційні технології в професійній підготовці вчителя трудового навчання: проблеми теорії і практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 12-14 квіт. 2007 р.). – Полтава : ПДПУ, 2007. – Вип. 2. – С. 331-333.
4. Буряк В.К. Эргономические основы учебного процесса в высшей школе / В.К. Буряк. – Кривой Рог : КПИ, 1993. – 132 с.
5. Дизайн і ергономіка. Класифікація і номенклатура дизайнових та ергономічних показників якості побутових машин та приладів: ДСТУ 3963-2000. [Чинний від 2001-12-01]. – К. : Офіційне видання, 2000. – 24 с. – (Національний стандарт України).
6. Зинченко В.П. Основы эргономики. / В.П. Зинченко, В.М. Мунипов. – М. : Изд-во МГУ, 1979. – 344 с.
7. Мунипов В.М., Зинченко В.П. Эргономика: человекоориентированное проектирование техники, программных средств и среды: Учебник. / В.М. Мунипов, В.П. Зинченко. – М. : Логос, 2001. – 356 с.
8. Рубцов О.Л. Дизайн та ергономіка: номенклатура показників якості / О.Л. Рубцов, В.О. Свірко // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2004. – № 3. – С. 22-28.
9. Сидоренко В.К. Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні / В.К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. – № 2. – С. 41-44.

Букатова О.М.

Эргономичная готовность будущих учителей технологий к педагогической деятельности

В статье идет речь о эргономической готовности будущих учителей технологии к педагогической деятельности в условиях современной модернизации высшего образования. Также были охарактеризованы и проанализированы компоненты эргономической готовности будущих учителей технологии при проведении занятий в ООЗ и во внеурочное время.

Ключевые слова: эргономичная готовность, педагогическая деятельность, педагогические технологи компоненты эргономики.

Bukatova O.M.

Ergonomic readiness of the future teachers of technology to teaching

The article dealt with an ergonomic willingness of future teachers of technology for teaching activities in the current modernization of higher education.

Particular attention is paid to the study of the process of successful professional activity that accompanied the creation of ergonomic conditions for the main components of the educational environment that determine the dependence of the effectiveness of the technology of the future teacher of ergonomic work place organization designed to perform professional tasks.

Particular attention is paid to the feature of the professional activity of teacher of technology that should be prepared for a successful or defective performance of their professional duties.

The necessity of taking into account the humanistic idea in the implementation of ergonomic technology education.

Also described and analyzed the ergonomic component of future technology teachers during lessons in CEI and after school.

Key words: ergonomic readiness, educational activities, educational technology components ergonomics.

Подано до редакції 19.03.2014

Рекомендовано до друку канд. пед. наук, доц. Петуховою Т.А.

УДК: 378+377.35+78.07+785.6+7.071

© 2014

Економова Е.К.

МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВАКІВ ДО КОНЦЕРТНО-КАМЕРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті автор пропонує структуру концертно-камерної діяльності співака, розглядає структуру професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв, досліджує сутність феномену «професіоналізм співака у концертно-камерній діяльності», створює модель професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, а також розробляє педагогічні умови, які сприятимуть ефективності професійної підготовки співаків і досягненні успішності у концертно-камерній діяльності.

Ключові слова: модель, професіоналізм, професійна підготовка, педагогічна система, педагогічні умови, концертно-камерна діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Дослідження професійної діяльності, підготовки до професійної діяльності вимагає актуалізації цілого комплексу різних наукових знань.

Професійна діяльність – це складний багато знаковий об'єкт, що представляє собою систему. Інтегруючим компонентом даної системи, яка забезпечує її життєдіяльність, є суб'єкт праці, що здійснює взаємодію всіх компонентів системи, з урахуванням різноманітності ознак, що відображають її специфіку.

Підготовка до професійної діяльності – це також складна педагогічна система, інтегруючим компонентом якої є суб'єкт навчання – майбутній фахівець у конкретній професійній діяльності.

Питання, пов'язані з дослідженням професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, а саме з проблемою досягнення готовності співаків, формування індивідуального стилю та розвитку професійно-особистісних якостей, необхідних для концертно-камерної діяльності, а також коло питань з професіоналізму співаків і досягнення успішності у концертно-камерній діяльності не отримали достатнього висвітлення у науковій і методичній літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... У людини, яка виконує професійну діяльність, так само, як і у того, хто навчається, готується до виконання професійної діяльності, можна виділити наступні властивості: особистісні, психологічні, фізіологічні, анатомічні, індивідуально-типологічні. Крім того, людина розглядається як особистість, яка володіє соціальною якістю, яка проявляється в її професійній діяльності. Дана якість визначається наступними ознаками: соціально-визначеною ціллю діяльності; соціальним статусом та роллю; нормами та цінностями, які обумовлюють професійну поведінку; рівнем освіти та спеціальної підготовки [2].

Знання про ознаки соціальної якості суб'єкта праці, соціальні зв'язки та рівні соціальної взаємодії людей є необхідною ланкою при оцінюванні ступеню професійної готовності суб'єкта праці до виконання даної діяльності. Вони необхідні також для прогнозування можливостей адаптації суб'єкта у вибраній ним професії у процесі його підготовки до професійної діяльності. Ці знання не менш значущі при здійсненні регулювального впливу на соціально-психологічну адаптацію суб'єкта праці у конкретному професійному середовищі.

Роз'яснення поведінки суб'єкта праці у професійній діяльності вимагає: 1) знання закономірностей і тенденцій формування та зміни його професійної спрямованості, чинників, що визначають цю діяльність: інтересів, мотивів, ціннісних орієнтацій, особистісних установок, волі тощо; 2) знання закономірностей формування та зміни психічних процесів: сприйняття, уваги, пам'яті, мислення тощо; 3) знання індивідуально-типологічної своєрідності та її прояву у поведінці людини.

При вивченні професійної діяльності пізнання предмету, засобів та умов праці є лише необхідним об'єктивним орієнтиром, що дозволяє зрозуміти сутність суб'єкта праці як особистості та як професіонала, тому що суб'єктивне відображення людиною заданої об'єктивної реальності є регулятором її поведінки у діяльності. В даному питанні найбільш важливим є вивчення характеру, форми та динаміки відображення об'єктивної реальності суб'єктом праці та чинників, що обумовлюють конкретні типи цього відображення у професійній діяльності. Серед чинників чітко виділяються дві самостійні, але взаємодіючі групи: 1) об'єктивні чинники; 2) суб'єктивні чинники. До першої групи відносяться: соціальні, виробничо-технічні, економічні, організаційні та санітарно-гігієнічні характеристики професійної праці. Друга група чинників включає: особистісні, професійно-психологічні, психофізіологічні та індивідуально-типологічні якості суб'єктів праці [2, с. 14]. Вивчення останніх повинно розкривати, як у свідомості суб'єкта праці відбивається задана об'єктивна реальність та яким є його вплив на трудову поведінку та на результати праці. Для цієї цілі можливо використати психологічні ознаки праці та їхні градації, розроблені Є.О. Клімовим [3].

Перша ознака – це усвідомлення соціальної цінності результату праці. Рівень даного усвідомлення визначається на основі: ступеню уявлення у суб'єкта праці знань про вимоги до результату праці; характеру пізнання соціальної цінності передбачених результатів праці для себе та для суспільства; емоційних проявів суб'єкта праці у діяльності та їхньої адекватності його уявленням та знанням.

Друга ознака – усвідомлення обов'язковості виконання дорученої справи у заданих нормах. Рівень представленості даної ознаки визначається на основі: оцінки характеру усвідомлення необхідності та відповідальності виконання роботи у суворо заданих рамках; оцінки адекватності емоційного стану суб'єкта праці рівню його усвідомлення.

Третя ознака – усвідомлене використання знаряддя та засоби досягнення професійних цілей. Дана ознака також розглядається з позицій порівневої представленості за наступними характеристиками: ступенем теоретичної підготовленості до виконання професійної діяльності; ступенем сформованості професійних умінь та навичок; адекватністю емоційних проявів відповідно рівню професійної готовності суб'єкта праці.

Четверта ознака – усвідомлення міжособистісних відношень. Оцінка рівнів даної ознаки здійснюється на основі глибини знань та розуміння суб'єктом праці вкладу інших людей у створення матеріальних цінностей суспільства, які він використовує у своїй професійній діяльності в цілях створення нових суспільно значущих цінностей.

Вивчення представлених психологічних ознак професійної діяльності розкриває обумовленість взаємозв'язків мотиваційних, когнітивних, операторних та афективних компонентів діяльності суб'єкту праці з його соціальними установками, індивідуально-типологічними особливостями, професійною спрямованістю та підготовленістю.

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає у розробці структури професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв, визначенні сутності феномену «професіоналізм співака у концертно-камерній діяльності», створенні моделі професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, а також визначенні педагогічних умов, які сприятимуть ефективності професійної підготовки співаків і досягненні успішності у цієї діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження... На основі психологічних ознак праці, запропонованих Є.А. Клімовим, а також посилаючись на дослідження Н.В. Кузьміної щодо структури професійної діяльності вчителя [5], ми виокремили шість компонентів концертно-камерної діяльності співака, які створюють її структуру.

Мотиваційний компонент передбачає бажання і потребу співака працювати в сфері концертно-камерного виконавства, стійкий інтерес і спрямованість всіх зусиль на досягнення успішності у виконанні завдань концертно-камерної діяльності.

Гностичний компонент включає в себе вміння, що забезпечують вивчення змісту, прийомів, способів, особливостей процесу і результатів власної діяльності співака, її переваг і недоліків.

Проективний компонент включає вміння формулювати систему цілей і завдань концертно-камерної діяльності, планувати власну діяльність на тривалий час.

Творчий компонент включає вміння, які забезпечують розвиток творчого потенціалу та індивідуальності співака у власній діяльності, що втілюється у досягненні високої майстерності виконавця і створенні індивідуальної художньої інтерпретації музичного твору як унікального, неповторного продукту концертно-камерної діяльності.

Організаційний компонент включає вміння в області оперативного вирішення завдань, пов'язаних з організацією власної діяльності та поведінки на різних етапах процесу роботи співака: 1) підготовчого (стадії розбору, технічного і художнього оволодіння музичним твором); 2) концертного (всі етапи передконцертної підготовки, репетиції і саме виступ); 3) післяконцертного (етапи аналізу концертного виступу, його результатів і недоліків).

Комунікативний компонент включає вміння в області оперативного вирішення завдань, що встановлюють співвідношення діяльності співака з тими, на кого спрямований вплив (слухачами), а також з тими, хто виступає в ролі партнерів по діяльності (концертмейстером та іншими музикантами-виконавцями).

Перелічені професійні вміння співака, що характеризують різні аспекти концертно-камерної діяльності, розвиваються та формуються у процесі професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв. У даному контексті вважаємо доцільним запропонувати структуру професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв.

Професійна підготовка співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв здійснюється у рамках двох взаємопов'язаних процесів: навчального процесу засвоєння знань, умінь та навичок, необхідних для концертно-камерного виконавства, що проходить у формі уроків з класу камерного співу та навчального виконавського процесу у формі академічних концертів, музично-виконавської практики, виконавських конкурсів, музичних фестивалів та сольних концертів.

Тобто ми розглядаємо професійну підготовку співаків до концертно-камерної діяльності як цілісний педагогічний процес, тому що гармонійна особистість, справжній професіонал може бути сформований тільки у цілісному педагогічному процесі.

Педагогічний процес – це цілісний навчально-виховний процес у єдності та взаємозв'язку виховання та навчання, який характеризується сумісною діяльністю, співпрацею, співтворчістю його суб'єктів, що опосередковані культурним змістом та методами засвоєння культури та її створення, який сприяє найбільш повному розвитку та самореалізації особистості [4, с. 277].

Цілісність, на думку В.О. Сластьоніна, є синтетична якість педагогічного процесу, що характеризує вищий рівень його розвитку, результат стимулювальних свідомих дій та діяльності суб'єктів, які функціонують у ньому [6]. Цілісному педагогічному процесу притаманна внутрішня єдність компонентів, які його складають, їхня гармонійна взаємодія. У педагогічному процесі спеціально створюються функціональні підсистеми, що спрямовані переважно на вирішення освітньо-розвивальних та виховних завдань. У цілісному педагогічному процесі, у кожному акті педагогічної взаємодії вирішуються не тільки прямі, домінуючі, але і підпорядковані завдання розвитку всіх сторін особистості. Це досягається всебічним охопленням основних видів діяльності, їхнім поєднанням та взаємозбагаченням. Враховуючи різноманітність взаємовідносин та взаємозв'язків між компонентами педагогічного процесу, автор розглядає різні аспекти цілісності: змістовно-цільовий, організаційно-процесуальний та операційно-технологічний.

Професійна підготовка співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв

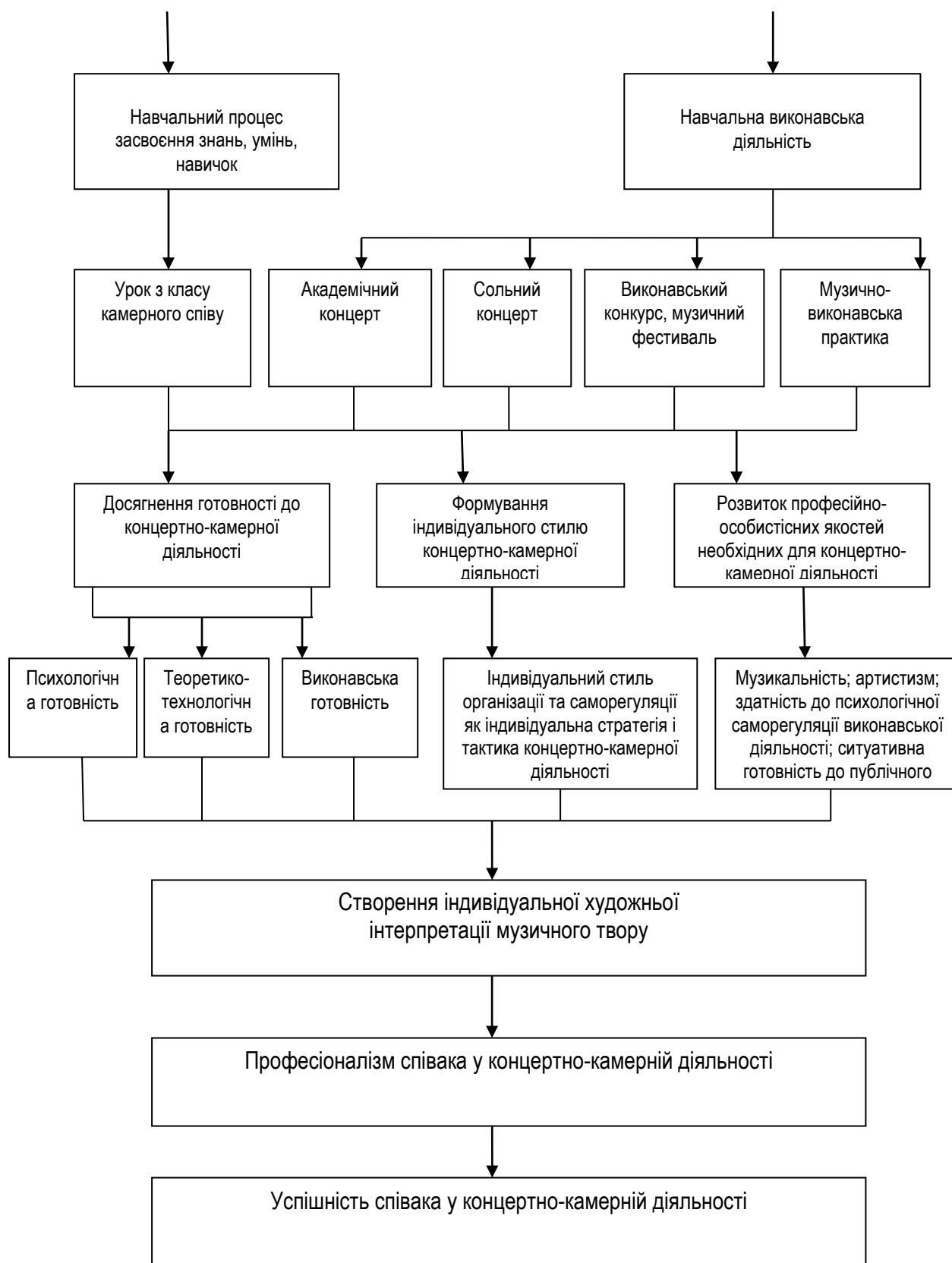

Рис. 1 Структура професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв

Цілісна діяльність того, хто навчається, яка організовується педагогом або ним самим, – це єдність навчання та інших видів діяльності. Реалізація в єдності всіх компонентів змісту навчання, а вони відображають навчальні, розвивальні та виховні завдання, за умови цілісності діяльності педагога та цілісності діяльності того, хто навчається, і є суттєва характеристика педагогічного процесу як цілісного явища.

Таким чином, забезпечення гармонійного співвідношення навчання, усіх видів творчої діяльності студентів, що організовуються як професійна підготовка співаків до концертно-камерної діяльності та спрямованих на вирішення у комплексі завдань навчання, виховання та розвитку, призводить до формування «гармонійної цілісності» особистості співака-професіонала.

Ця підготовка являє собою певну педагогічну систему, вищою ціллю та результатом якої є досягнення співаком успішності у концертно-камерній діяльності на основі високого рівня професіоналізму.

Професіоналізм є складним системним об'єктом із різноманітними складовими, властивостями і відношеннями. Феномен педагогічного професіоналізму досліджує Н.В. Гузій [1]. Сутність та зміст категорії педагогічного професіоналізму треба розглядати, на думку автора, в єдності особистісних та діяльнісних проявів феномену як органічно взаємозалежних підсистем, а концептуальна схема професіоналізму педагогічної праці конкретизується професіоналізмом педагогічної діяльності і професіоналізмом особистості педагога як базовими складовими.

Н.В. Гузій пропонує модель професіоналізму – авторську концептуальну схему опису високої якості професійної праці вчителя-вихователя-викладача в єдності діяльнісних та особистісних сутнісних сторін, що представлена системою інтегративних характеристик мотиваційного, когнітивного, афективного, конативного компонентів та їх системоутворювальних чинників [1].

Здійснене Н.В. Гузій системне дослідження педагогічного професіоналізму закладає підґрунтя для осмислення орієнтирів будь-якої професійної діяльності, зокрема концертно-камерної діяльності співака.

Отже, спираючись на розглянуті вище положення, ми визначаємо професіоналізм співака у концертно-камерній діяльності як інтегративне утворення, що проявляється у готовності співака до концертно-камерної діяльності, сформованості індивідуального стилю концертно-камерної діяльності, професійно-особистісних якостей, необхідних для концертно-камерної діяльності та здатності створювати оригінальну художню інтерпретацію музичного твору, що наочно відображено на рис. 2.

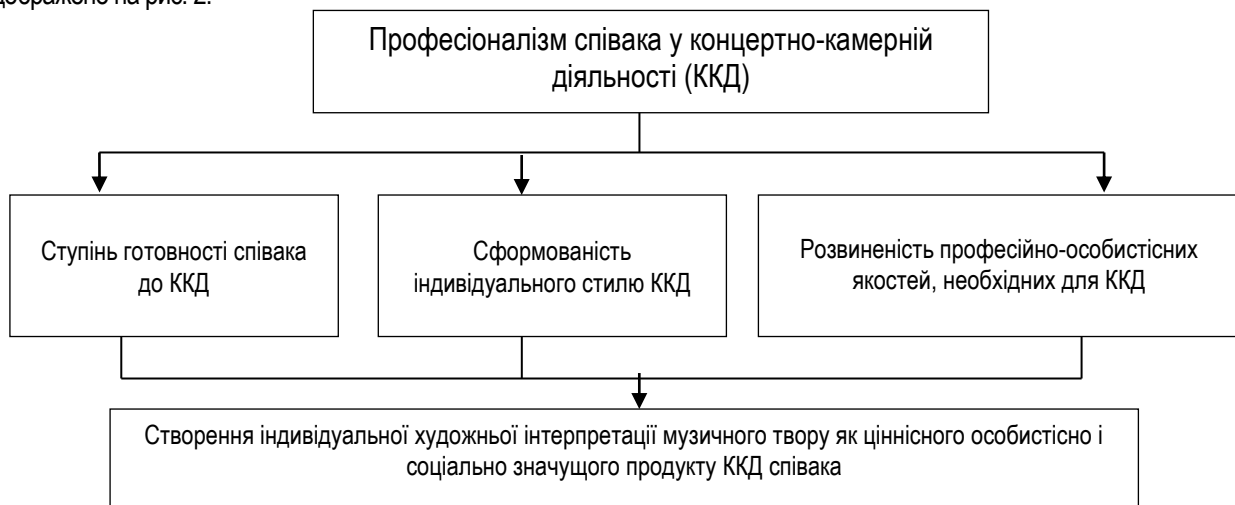

Рис. 2 Структура професіоналізму співаків у концертно-камерній діяльності

На основі аналізу наукової літератури з проблем даного дослідження, а також розглянутої вище структури професійної підготовки нами була розроблена модель професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності (див. Рис.3).

Запропонована модель наочно відображає зв'язок професійної підготовки співака до концертно-камерної діяльності з формуванням індивідуального стилю концертно-камерної діяльності, розвитком професійно-особистісних якостей співака, необхідних для концертно-камерної діяльності, та досягненням готовності співака до концертно-камерної діяльності. Формування перерахованих категорій у співака здійснюється за допомогою функцій, притаманних даній педагогічній системі (мотиваційної, навчальної, виховної, розвивальної, адаптивної, контролювальної, коригувальної, психологічної, творчої, організаційної, комунікативної та нормативної).

Успішність співаків у ККД

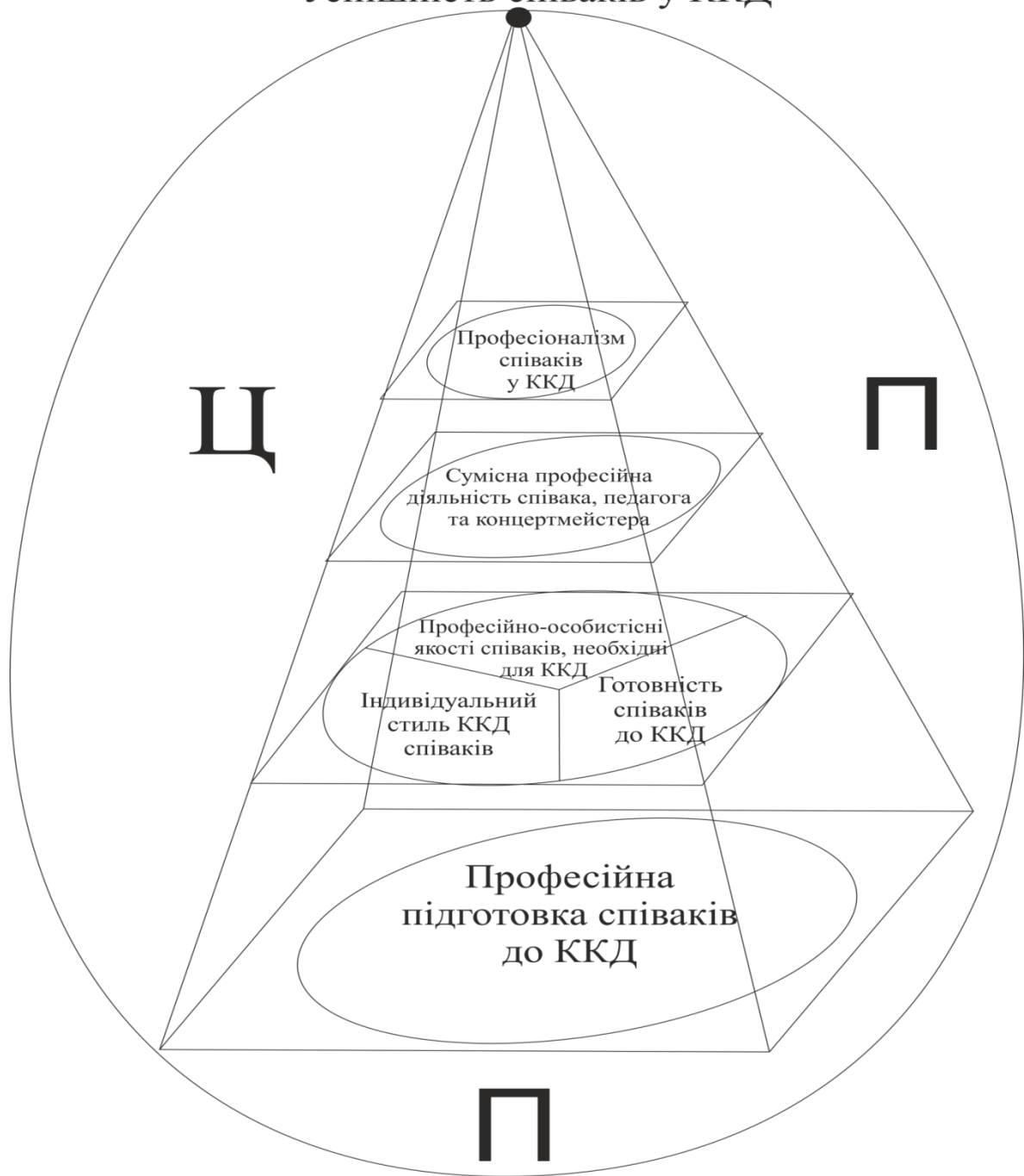

Рис.3. Модель професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності

Професійна підготовка співаків до концертно-камерної діяльності буде ефективною, на наш погляд, якщо впровадити у процес її реалізації певні педагогічні умови.

Педагогічні умови професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, за нашим розумінням, – це сукупність спеціально-створених у навчально-виховному процесі обставин, що є необхідними для реалізації головної цілі цієї підготовки – досягнення співаками високого рівня професіоналізму і які сприяють успішності співаків у концертно-камерній діяльності.

Навчальна професійна діяльність співака реалізується шляхом взаємодії з педагогом та концертмейстером, що розглядається нами як взаємодія у тріаді: «педагог-співак-концертмейстер». Характер взаємодії між суб'єктами малої групи є особистісно орієнтованим та спирається на розвивальну стратегію впливу суб'єктів взаємодії один на одного. Розвивальна стратегія орієнтована на довгостроковий ефект, зміну особистості кожного з учасників взаємодії та здійснюється в ході тривалого діалогового контакту між ними. Особистісно зорієнтована взаємодія, що спрямована на формування структури особистості співака, її оригінальності, самобутності, розвиток партнерських відносин з

концертмейстером та суб'єкт-суб'єктного діалогу з педагогом, стає можливою за умови тривалого спілкування у процесі навчання та виховання.

Таким чином, основними характеристиками особистісно зорієнтованої взаємодії виступають суб'єкт-суб'єктні відношення у формі партнерства та діалогу між взаємодіючими суб'єктами, орієнтація на довгострокову взаємодію та усвідомлений рівень обміну інформацією, яка засвоюється суб'єктами у процесі професійного та особистісного спілкування, на створення сумісного творчого продукту – художньої інтерпретації музичного твору.

Організація навчально-виховного процесу на основі особистісно зорієнтованої взаємодії у триаді «педагог-співак-концертмейстер» є однією з умов реалізації професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв, оскільки сприяє досягненню співаками високого рівня професіоналізму в концертно-камерній діяльності.

В основу професійної підготовки співака покладені знання, вміння та навички відповідно вимогам, які пред'являються до професії співака.

Якість професійної художньої діяльності співака в області концертно-камерного виконавства безумовно залежить від багатьох чинників, разом з тим, слід виділити з них головні: 1) естетичне сприйняття музичних творів, художньо-естетична спостережливість, розвиненість уяви та художньо-образного мислення; 2) вміння використати при виконанні твору враження від одного виду мистецтва в іншому; 3) здатність самостійно знаходити оригінальні рішення та відповідні засоби для втілення задуму; 4) прагнення до створення повноцінних художніх образів у процесі роботи та виконання музичних творів.

Згідно цього співакові необхідно постійно розширювати свої знання в галузі літератури, історії, філософії, культури, мистецтва, знати кілька іноземних мов, вивчати різні історичні епохи і країни, знайомитися з літературними першоджерелами виконуваних творів, вивчати творчі біографії композиторів і поетів – авторів текстів, історію створення музичних творів тощо.

Реалізація професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, що орієнтована на досягнення високого рівня ерудиції та культури, формування естетичного світогляду, можлива шляхом упровадження в процес навчання творчих завдань, насичених художньо-естетичним, полікультурним і евристичним змістом. Виконання таких творчих завдань відбувається під контролем педагога і концертмейстера і ґрунтується на активній творчій позиції та організації самостійної роботи співака.

Повною мірою творча активність виявляється на самостійних заняттях. Організуючи самостійну роботу співака, необхідно враховувати його індивідуальність: вікові особливості, ступінь обдарованості, рівень культури, ерудиції і професійної підготовки, ступінь розвиненості інтелектуальних здібностей тощо. Правильно організована самостійна робота співака сприяє розвитку його творчої активності, збільшує ефективність і результативність навчального процесу, покращує якість професійної підготовки співака до концертно-камерної діяльності.

Професійна діяльність співака реалізується у процесі навчання на уроках камерного співу та у різних формах самостійної роботи та музично-виконавської практики, таких як академічний концерт, сольний концерт, виконавський конкурс, музичний фестиваль, концерт-лекція, шефський концерт тощо.

Таким чином, другою та третьою умовою реалізації професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності у вищих навчальних закладах мистецтв є:

- використання різних організаційно-методичних форм пізнавальної та виконавської діяльності співаків, насичених художньо-естетичним, полікультурним та евристичним змістом;
- активізація самостійної роботи співаків у різних організаційно-методичних формах пізнавальної та виконавської діяльності.

Головними завданнями професійної підготовки співака є досягнення готовності до концертно-камерної діяльності, розвиток професійно-особистісних якостей, необхідних для концертно-камерної діяльності та формування індивідуального стилю концертно-камерної діяльності.

Ціллю професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності є досягнення високого рівня професіоналізму в обраній професії, а результатом її реалізації – досягнення успішності у концертно-камерній діяльності.

Висновки... Отже, побудована модель дає можливість наочно виявити сутність професійної підготовки співаків до концертно-камерної діяльності, спрямованої на досягнення готовності співаків до концертно-камерної діяльності, формування індивідуального стилю концертно-камерної діяльності і розвитку професійно-особистісних якостей, необхідних для концертно-камерної діяльності, якщо реалізовувати на практиці зазначені педагогічні умови.

Перспективи подальших наукових розробок даної проблеми ми вбачаємо в перевірці дієвості зазначеної моделі на практиці, у навчальній виконавській діяльності.

Література

1. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: Монографія / Н.В. Гузій. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – 243 с.
2. Иванова Е.М. Основы психологии изучения профессиональной деятельности: Учебное пособие / Е.М. Иванова. – М. : Изд-во Московского университета, 1987. – 208 с.

3. Климов Е.А. Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы / Е.А. Климов. – Казань : Издательство Казанского университета, 1969. – 280 с.
4. Коджаспиров Г.М. Словарь по педагогике / Г.М. Коджаспиров, А.Ю. Коджаспирова. – Москва: ИКЦ «МарТ»; Ростов на Дону : Издательский центр «МарТ», 2005. – 448 с.
5. Кузьмина Н.В. Профессионализм педагогической деятельности / Н.В. Кузьмина, А.А. Реан. – Спб. : Рыбинск : Б.и., 1993. – 54 с.
6. Слостенин В.А. Педагогика. Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В.А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов; [под ред. В.А. Слостенина]. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 576 с.

Экономова Э.К.

Модель профессиональной подготовки певцов к концертно-камерной деятельности

В статье автор предлагает структуру концертно-камерной деятельности певца, рассматривает структуру профессиональной подготовки певцов к концертно-камерной деятельности в высших учебных заведениях искусств, исследует сущность феномена «профессионализм певца в концертно-камерной деятельности», создает модель профессиональной подготовки певцов к концертно-камерной деятельности, а также разрабатывает педагогические условия, которые способствуют эффективности профессиональной подготовки певцов и достижению успешности в концертно-камерной деятельности..

Ключевые слова: модель, профессионализм, профессиональная подготовка, педагогическая система, педагогические условия, концертно-камерная деятельность..

Ekonomova E.K.

The vocational training model of singers to the concert-chamber activity

In the article, the author proposes a framework of the singer's concert-chamber activity, examines the structure of singers' vocational training to the concert-chamber activity in the University of the Arts, explores the essence of "the singer's professionalism in the concert-chamber activity" phenomenon, creates the singers' vocational training model to the concert-chamber activity, and develops pedagogical conditions that contribute to the effectiveness of singers' vocational training and achievement of success in the concert-chamber activity.

The author examines the singer's vocational training to the concert-chamber activity in the University of the Arts as an integral pedagogical process that is carried out within two interrelated processes: the educational process of assimilation of knowledge, abilities, and skills required for the concert-chamber music, and educational performing process. The author considers the singer's professionalism in the concert-chamber activity as an integrative education that manifests itself in the singer's readiness to the concert-chamber activity, the formation of individual style in the concert-chamber activity, professional and personal qualities required for the concert-chamber activity, and the ability to create the original artistic interpretation of music..

Additionally, the author offers pedagogical conditions. The introduction of these conditions in the educational process will promote the effectiveness of the singers' vocational training: the organization of educational process on the basis of personally oriented interaction in the triad "teacher – singer – accompanist"; the use of various organizational and methodological forms of the singers' cognitive and performing activity saturated with artistic, aesthetic, multicultural, and heuristic content; the intensification of singers' individual work in different organizational and methodological forms of cognitive and performing activity.

The purpose of singers' vocational training to the concert-chamber activity is to achieve a high level of professionalism and success in it.

Key words: model, professionalism, vocational training, pedagogical system, pedagogical conditions, concert-chamber activity.

Подано до редакції 27.03.2014.

УДК 378.14:371.133

© 2014

Лазарев М.О.

ОСОБЛИВОСТІ І ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЕВРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Автор визначає мету освіти майбутнього педагога як його готовність до успішної професійно-творчої самореалізації у різних видах і ситуаціях практичної діяльності. Розроблена для цього система евристичної освіти підтримується потужними фасилітаційними і процесуальними чинниками: вільним вибором власної освітньої траєкторії та значимих освітніх продуктів, збільшеними обсягами пізнавально-творчої роботи, постійною діалоговою взаємодією та спільними дослідницькими студіями з науковцями і вчителями. Модернізація евристичної підготовки вчителя-професіонала має враховувати кращі європейські і американські зразки педагогічної освіти..

Ключові слова: майбутній педагог, мета освіти, евристична освіта, професійно-творча самореалізація, освітній продукт, діалогова взаємодія..

Постановка проблеми у загальному вигляді... Україна XXI століття визначила освіту – і середню, і вищу – пріоритетною галуззю і основою розвитку особистості, нації і держави, а головною метою державної політики в освіті проголошено створення необхідних умов для розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України впродовж його життя [1].

Здавалось би, відкрито продуктивні шляхи і оптимальні важелі для ствердження нової, життєдайної, інноваційної теорії і практики навчання й виховання громадян незалежної України. Але офіційно проголошена освітня політика держави натикається на серйозні перепони і впертий спротив майже на всіх напрямках її реалізації. Насамперед, відзначимо таку потужну перешкоду інноваційним освітнім процесам, якою на сьогодні є традиційна педагогічна система з її застарілими, але живучими цільовими й організаційними стандартами, способами навчальної і виховної взаємодії. Тому й стає актуальною проблема активного й безповоротного заміщення застарілої, а тому неефективної традиційної освітньої системи – інноваційною освітою, яка відповідає